

1 Prinsipper for merverdiavgiftsvurdering av kurs og konferanser

Merverdiavgiftsreglene for kurs og konferanser er relativt komplekse. I dette notatet gis noen veiledende retningslinjer for håndtering av merverdiavgift i forbindelse med kurs og konferanser.

1.1 Grunnleggende vilkår for merverdiavgift

Et av ”grunnvilkårene” for at merverdiavgift skal beregnes, er at det foreligger en ”omsetning”. Definisjonen på omsetning i følge mva-loven § 3 er at det leveres varer eller tjenester mot vederlag til ekstern oppdragsgiver.

I de fleste tilfeller er det enkelt å avgjøre om det leveres vare eller tjeneste mot vederlag. Dette vil typisk gjelde salg av varer og tjenester mot betaling. I slike tilfeller foreligger uten tvil omsetning. Ofte kan det være slik at et kurs eller en konferanse finansieres med offentlig støtte. Dersom et arrangement finansieres fullt ut med offentlig tilskudd / støtte og finansieringskilden ikke får noen motytelse (f.eks i form av reklame eller ”fribilletter”), vil omsetningsvilkåret ikke være oppfylt, og det er ikke aktuelt å beregne mva.

I mange tilfeller er det slik at deltakerne på kurs og konferanser betaler en deltakeravgift for å få være med. Dette vil falle inn under omsetningsdefinisjonen i mva-loven. Det må da vurderes om arrangementet er avgiftspliktig eller om det faller inn under mva-fritaket for undervisningstjenester, ref punkt 2.2 nedenfor.

1.2 Nærmere om avgiftsvurdering av kurs og konferanser

Det følger av mva-loven § 5 første ledd nr 3 b at undervisning er en tjeneste som under gitte forutsetninger er fritatt for merverdiavgift.

I praksis er det ofte vanskelig å ta stilling til hvorvidt et arrangement faller inn under dette fritaket, eller om det må anses som avgiftspliktig ytelse. Med bakgrunn i følgende har jeg nedenfor satt opp en del praktiske retningslinjer til hjelp i mva-vurderingen for kurs og konferanser:

- Finansdepartementets tolkingsuttalelse av 15. juni 2001 om merverdiavgiftsloven § 5 b første ledd nr. 3 – unntaket for undervisningstjenester (kopi følger vedlagt)
- Merverdiavgiftshåndboken – utgitt av Skattedirektoratet (ligger på skatteetaten.no)
- Avgiftsmyndighetenes praksis i enkelte saker

I følge ovennevnte bestemmelser er undervisning fritatt for mva, mens ”informasjonsutveksling” er avgiftspliktig (ref Merverdiavgiftshåndboken). Dette innebærer i praksis at det oppstår mange ”gråsoner” i forhold til spørsmålet om avgiftsplikt på kurs og konferanser.

Det framgår videre av Merverdiavgiftshåndboken punkt 5B.3.3.2 at:

Vederlag for deltakelse på konferanser, som f.eks. har fora for informasjons- og erfaringsutveksling, og hvor deltakerne kan ta del i debatter og analyse av konkrete problemstillinger samt overvære fremleggelse av forskningsresultater, skal avgiftsberegnes som følge av at all informasjonsformidling er avgiftspliktig. En konferanse som beskrevet ovenfor, har som formål å legge forholdene til rette for meningsutveksling med gjensidig nytte. Formålet er ikke at tjenesteyteren skal formidle kunnskap, uten å få noen kunnskap tilbake (lærer - elev situasjon). Informasjon om forhandlingsstrategi/-resultat anses heller ikke som undervisning, til tross for at tilhørerne får kunnskap om strategier/resultater og kan benytte denne kunnskapen i andre sammenhenger. Formålet vil ikke i slike tilfeller være å undervise tilhørerne, men mer å informere om faktiske hendelser.

Denne fortolkningen innebærer at mange vitenskapelige konferanser som finansieres med deltakerbetaling blir mva-pliktige. Det er viktig å skille dette fra rene kurs (f.eks etter-/videreutdanning) som ligger utenfor mva-loven.

Universitetet bør sikre at ansatte som jobber med denne type arrangementer har tilstrekkelig kunnskap om disse bestemmelsene, slik at mva-håndteringen blir mest mulig korrekt. I en del tilfeller vil det nok bli snakk om å bruke noe skjønn, og da er det viktig at man dokumenterer hvilke kriterier som er tillagt vekt i avgiftsvurderingen. Dette vil være nyttig dokumentasjon å ha ved en eventuell kontroll fra avgiftsmyndighetene.

Konklusjon om avgiftsplikt eller avgiftsfritak vil måtte basere seg på en helhetsvurdering. Momenter som har betydning er bl.a:

Formålet med arrangementet

Det bør framgå om formålet er kurs / undervisning eller erfaringsutveksling. Dersom formålet med arrangementet er presentasjon av forskningsresultater, eller at det skal være et forum for utveksling av ideer og erfaringer, vil arrangementet være avgiftspliktig (ref ovennevnte sitat fra Merverdiavgiftshåndboken).

Hvis formålet med arrangementet er å avholde kurs / undervisning, innebærer det i praksis at opplegget må være at en eller flere foredragsholder(e) formidler kunnskap om et gitt emne til deltakerne. For å unngå misforståelser i forhold til mva-reglene, vil det i disse tilfeller være best å unngå å kalle arrangementet en "konferanse", og heller kalle det et "kurs". Ordet "konferanse" har i forhold til merverdiavgiften en betydning som gjerne trekker i retning av at det foregår avgiftspliktige tjenester (ref sitatet fra Merverdiavgiftshåndboken ovenfor).

Det er videre viktig at invitasjon til arrangementene og informasjon som eventuelt legges ut på internett er i samsvar med de argumenter som anføres i merverdiavgiftsvurderingen.

Andre momenter

- Momenter som trekker i retning av "informasjons- og erfaringsutveksling" og dermed avgiftsplikt:

- det arrangeres plenumsdiskusjoner / paneldebatter
 - det presenteres forskningsresultater
 - det arrangeres utstrakt bruk av gruppearbeid workshops
- Momenter som trekker i retning av "undervisning" og avgiftsfritak:
 - arrangementet inngår som en obligatorisk del av et studium / en utdanning
 - det avholdes en avsluttende prøve / eksamen
 - foredragene som avholdes kan sammenlignes med en "foreleser / studentsituasjon"

2 Muligheter for at utenlandske deltakere på avgiftspliktige konferanser i Norge kan få refundert merverdiavgift

Utlendinger som deltar på avgiftspliktige konferanser i Norge, kan under gitte forutsetninger få refundert den merverdiavgift de har betalt. Nærmere bestemmelser om dette finnes i "Forskrift om refusjon av merverdiavgift til utenlandske næringsdrivende" (forskrift nr 106). Forskriften følger vedlagt.

Merk at ordningen bare omfatter utenlandske "næringsdrivende".

Det er også utarbeidet eget søknadsskjema (RF1032) for dette formål som ligger på Skatteetatens internettside, (se under "skjemaer"). Ordningen administreres av Østfold fylkesskattekontor i Moss, som også kan svare på spørsmål om dette.

3 Fradragsrett for inngående merverdiavgift

Det følger av mva-lovens § 21 at en avgiftspliktig virksomhet kan trekke fra inngående merverdiavgift på varer og tjenester som anskaffes til den avgiftspliktige del av virksomheten.

Dette innebærer normalt at man ved avgiftspliktige konferanser kan trekke fra inngående avgift på kostnadene etter bestemmelsene i merverdiavgiftsloven.

Det er imidlertid verdt å merke seg at Universitetet i Oslo er registrert i avgiftsmanntallet etter mva-lovens § 11, 2. ledd. Dette innebærer en svært begrenset fradragsrett for inngående mva, ref formuleringen i § 11, 2 om at

....det kan utelukkende gjøres fradrag for inngående avgift på varer og tjenester som omsettes til andre....

Dette er en bestemmelse som myndighetene har tolket relativt strengt. Den innebærer blant annet at det ikke kan fradragsføres inngående mva på anskaffelser som dels benyttes til avgiftspliktige konferanser og dels til undervisning (f.eks anskaffelse av videokanon til felles konferanserom). Ved vurdering av omfanget av fradragsrett for

**inngående mva på kostnader til avgiftspliktige konferanser hos UiO, må
avgrensningen som følger av mva-loven § 11, 2 hensyntas.**